

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 21ης Σεπτεμβρίου 2016*

«Αίτηση αναιρέσεως — Ταμείο Συνοχής — Μείωση της χρηματοδοτικής συνδρομής — Διαδικασία εκδόσεως της αποφάσεως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή — Ύπαρξη προθεσμίας — Μη τήρηση της προβλεπόμενης προθεσμίας — Συνέπειες»

Στην υπόθεση C-140/15 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 24 Μαρτίου 2015,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις S. Pardo Quintillán και D. Recchia, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

το **Βασίλειο της Ισπανίας**, εκπροσωπούμενο από τον A. Rubio González,

προσφεύγον πρωτοδίκως,

υποστηριζόμενο από:

το **Βασίλειο των Κάτω Χωρών**, εκπροσωπούμενο από τις B. Koorman και M. Bulterman,

παρεμβαίνουν στην αναιρετική διαδικασία,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet και M. Berger, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Απόφαση

- 1 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί, με την αίτησή της, την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 20ής Ιανουαρίου 2015, Ισπανία κατά Επιτροπής (T-111/12, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2015:28), με την οποία ακυρώθηκε η απόφαση C(2011) 9990 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 2011, περί μειώσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής του Ταμείου Συνοχής στα έργα «Διαχείριση στερεών αποβλήτων στην Αυτόνομη Κοινότητα της Εστρεμαδούρας – 2001» (CCI 2001.ES.16.C.PE.043), «Υδρευση και αποχέτευση στην υδρογραφική λεκάνη του Ντουέρο – 2001» (CCI 2000.ES.16.C.PE.070), «Διαχείριση στερεών αποβλήτων στην Αυτόνομη Κοινότητα της Βαλένθια – 2001 – Ομάδα II» (CCI 2001.ES.16.C.PE.026) και «Σύστημα καθαρισμού και επεξεργασίας λυμάτων στο Bierzo Bajo» (CCI 2000.ES.16.C.PE.036) (στο εξής: επίδικη απόφαση).

I – Το νομικό πλαίσιο

- 2 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1164/94 του Συμβουλίου, της 16ης Μαΐου 1994, για την ίδρυση του ταμείου συνοχής (ΕΕ 1994, L 130, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 1264/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999 (ΕΕ 1999, L 161, σ. 57), και από τον κανονισμό (ΕΚ) 1265/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999 (ΕΕ 1999, L 161, σ. 62) (στο εξής: κανονισμός 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί):

«Το Ταμείο παρέχει οικονομική συνδρομή σε έργα που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στην Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στον τομέα του περιβάλλοντος και στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων υποδομής των μεταφορών στα κράτη μέλη, τα οποία έχουν κατά κεφαλή ακαθάριστο προϊόν (ΑΕΠ) χαμηλότερο του 90 % του κοινοτικού μέσου όρου, υπολογιζόμενο με βάση ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης, και τα οποία διαθέτουν ήδη πρόγραμμα που αποσκοπεί στην πλήρωση των όρων οικονομικής σύγκλισης, που αναφέρονται στο άρθρο [126 ΣΛΕΕ].»

- 3 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, ορίζει τα εξής:

«Τα έργα που χρηματοδοτούνται από το ταμείο πρέπει να συμβιβάζονται με τις διατάξεις των Συνθηκών, με τις πράξεις που εγκρίθηκαν βάσει αυτών και με τις κοινοτικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, τις μεταφορές, τα διευρωπαϊκά δίκτυα, τον ανταγωνισμό και τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.»

- 4 Το άρθρο 12 του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, έχει ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη της ευθύνης της Επιτροπής για την εφαρμογή του κοινοτικού προϋπολογισμού, τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν κατά πρώτο λόγο την ευθύνη για το δημοσιονομικό έλεγχο των έργων. Προς τούτο, τα κράτη μέλη λαμβάνουν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα μέτρα:

[...]

- γ) διασφαλίζουν ότι η διαχείριση των έργων γίνεται σύμφωνα με όλους τους εφαρμοστέους κοινοτικούς κανόνες και ότι οι πόροι που τίθενται στη διάθεσή τους χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης:

[...].»

- 5 Το παράρτημα II του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, αφορά τις «[δ]ιατάξεις εφαρμογής» και περιλαμβάνει το άρθρο Η το οποίο, υπό τον τίτλο «Δημοσιονομικές διορθώσεις», ορίζει τα εξής:

«1. Αν, μετά από την ολοκλήρωση των απαιτούμενων εξακριβώσεων, η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα:

- α) ότι η υλοποίηση ενός έργου δεν δικαιολογεί ούτε μέρος ούτε το σύνολο της συνδρομής που χορηγήθηκε σε αυτό, συμπεριλαμβανομένης της παράλειψης συμμόρφωσης με κάποιον από τους όρους που περιέχονται στην απόφαση χορήγησης της συνδρομής, και ιδίως εάν σημειώθηκε κάποια σημαντική μεταβολή ως προς τη φύση ή τους όρους εκτέλεσης του έργου για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής, ή
- β) ότι σημειώθηκαν παρατυπίες όσον αφορά τη συνδρομή από το Ταμείο και ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έχει λάβει τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα,

η Επιτροπή αναστέλλει τη συνδρομή σχετικά με το εν λόγω έργο και, αιτιολογώντας την απόφασή της, ζητά από το κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός καθορισμένης προθεσμίας.

Εάν το κράτος μέλος έχει αντιρρήσεις για τις παρατηρήσεις της Επιτροπής, η Επιτροπή καλεί αυτό το κράτος μέλος σε ακρόαση κατά την οποία και τα δύο μέρη καταβάλλουν προσπάθειες να επιτύχουν συμφωνία σχετικά με τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα που συνάγονται από αυτές.

2. Κατά το τέλος της περιόδου που ορίζει η Επιτροπή, η Επιτροπή, υπό τον όρον ότι τηρείται η δέουσα διαδικασία, οφείλει, αν δεν επιτευχθεί συμφωνία εντός τριών μηνών και λαμβάνοντας υπόψη τις τυχόν παρατηρήσεις του κράτους μέλους, να αποφασίσει:

[...]

- β) να πραγματοποιήσει τις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις. Αυτό σημαίνει ακύρωση εν όλω ή εν μέρει της συνδρομής που χορηγείται στο συγκεκριμένο έργο.

Στις αποφάσεις αυτές, τηρείται η αρχή της αναλογικότητας. Η Επιτροπή, όταν αποφασίζει το ποσό μιας διόρθωσης, λαμβάνει υπόψη της το είδος της παρατυπίας ή μεταβολής και την έκταση των ενδεχόμενων δημοσιονομικών επιπτώσεων από τις τυχόν ελλείψεις στα συστήματα διαχείρισης ή ελέγχου. Κάθε μείωση ή ακύρωση της συνδρομής, συνεπάγεται ανάκτηση των καταβληθέντων ποσών.

[...]

4. Η Επιτροπή θεσπίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής των παραγράφων 1 έως 3 και ενημερώνει σχετικά τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.»

- 6 Το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) 1386/2002 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 2002, για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 1164/94 όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου και τη διαδικασία πραγματοποίησης των δημοσιονομικών διορθώσεων σε σχέση με τις ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής (ΕΕ 2002, L 201, σ. 5), ορίζει τα εξής:

«1. Το οικείο κράτος μέλος διαθέτει προθεσμία δύο μηνών για να απαντήσει σε αίτηση, σύμφωνα με το άρθρο Η, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) [...] 1164/94 για να υποβάλει τα σχόλιά του και να προβεί ενδεχομένως σε διορθώσεις, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις όπου η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει αυτή την προθεσμία.

2. Σε περίπτωση που η Επιτροπή προτείνει δημοσιονομικές διορθώσεις κατά παρεκβολή ή κατ' αποκοπή, δίνεται στο κράτος μέλος η ευκαιρία να αποδείξει, μέσω εξέτασης των σχετικών φακέλων, ότι η πραγματική σοβαρότητα της παρατυπίας ήταν μικρότερη από την εκτίμηση της Επιτροπής. Το κράτος μέλος, σε συμφωνία με την Επιτροπή, δύναται να περιορίσει το πεδίο της εξέτασης σε ένα κατάλληλο ποσοστό ή ένα δείγμα των σχετικών φακέλων.

Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η χρονική παράταση που χορηγείται για αυτή την εξέταση δεν μπορεί να υπερβεί περαιτέρω την περίοδο δύο μηνών μετά τη δίμηνη περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Τα αποτελέσματα αυτής της εξέτασης εξετάζονται με τον τρόπο που προσδιορίζεται στο άρθρο Η, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) [...] 1164/94. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη κάθε αποδεικτικό στοιχείο που παρέχεται από το κράτος μέλος εντός των προαναφερόμενων προθεσμιών.

3. Όταν το κράτος μέλος έχει αντιρρήσεις σχετικά με τις παρατηρήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή και πραγματοποιείται ακρόαση δυνάμει του άρθρου Η, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) [...] 1164/94, η τρίμηνη προθεσμία εντός της οποίας μπορεί να λάβει απόφαση η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του εν λόγω κανονισμού αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία της ακρόασης.»

- 7 Το γράμμα του άρθρου Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, διαφέρει στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις της συγκεκριμένης διατάξεως. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το γαλλικό κείμενο του άρθρου, δυνάμει του οποίου, ελλείψει συμφωνίας των μερών, η Επιτροπή αποφασίζει «dans un délai de trois mois [εντός προθεσμίας τριών μηνών]», η ως άνω προθεσμία τριών μηνών συναρτάται με τη λήψη της αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως. Αντιθέτως, στις λοιπές γλωσσικές αποδόσεις της ίδιας διατάξεως, η προθεσμία των τριών μηνών συναρτάται με την έλλειψη συμφωνίας μεταξύ των μερών.
- 8 Όπως προκύπτει από το άρθρο 18, παράγραφος 3, του κανονισμού 1386/2002, που παραπέμπει ρητώς στο άρθρο Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, η Επιτροπή διαθέτει, δυνάμει του ως άνω άρθρου Η, παράγραφος 2, προθεσμία τριών μηνών για να λάβει απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως η οποία αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία της ακροάσεως. Από το σύνολο των γλωσσικών αποδόσεων του ως άνω άρθρου 18, παράγραφος 3, συνάγεται ότι δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ τους ως προς τη διατύπωση της διατάξεως αυτής.
- 9 Ο κανονισμός 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, ίσχυε κατά το διάστημα από το 2000 έως το 2006. Ο δε κανονισμός 1386/2002 ίσχυε, κατά το άρθρο του 1, για τις δράσεις που εγκρίθηκαν για πρώτη φορά μετά την 1η Ιανουαρίου 2000.
- 10 Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, ο κανονισμός αυτός έπρεπε να επανεξετασθεί το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2006.
- 11 Ο κανονισμός 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1084/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, για την ίδρυση Ταμείου Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού 1164/94 (ΕΕ 2006, L 210, σ. 79).
- 12 Κατά το άρθρο 5 του κανονισμού 1084/2006, «[ο] παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τη συνέχιση ή την τροποποίηση, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής ή μερικής ακύρωσης, σχεδίων ή άλλων μορφών ενίσχυσης που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή με βάση τον κανονισμό (ΕΚ) [...] 1164/94, η οποία, κατά συνέπεια, εξακολουθεί να εφαρμόζεται στη συνδρομή αυτήν ή στα έργα αυτά έως το κλείσιμό τους».

13 Κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 1084/2006, ο κανονισμός 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, καταργείται «[μ]ε την επιφύλαξη των διατάξεων που θεσπίζονται στο άρθρο 105 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) [...] 1083/2006 [του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999 (ΕΕ 2006, L 210, σ. 25)] και του άρθρου 5 του παρόντος κανονισμού».

14 Κατά το άρθρο 100 του κανονισμού 1083/2006, το οποίο τιτλοφορείται «Διαδικασία»:

«1. Πριν λάβει απόφαση σχετικά με δημοσιονομική διόρθωση, η Επιτροπή κινεί τη διαδικασία ενημερώνοντας το κράτος μέλος σχετικά με τα προσωρινά συμπεράσματά της και ζητώντας από το κράτος μέλος να διατυπώσει τα σχόλιά του εντός διμήνου.

Όταν η Επιτροπή προτείνει κατά παρέκταση ή κατ' αποκοπή δημοσιονομική διόρθωση, παρέχεται στο κράτος μέλος η δυνατότητα να αποδείξει, μέσω εξέτασης των σχετικών εγγράφων, ότι η πραγματική έκταση της παρατυπίας είναι μικρότερη από την εκτίμηση της Επιτροπής. Το κράτος μέλος, σε συμφωνία με την Επιτροπή, μπορεί να περιορίσει το πεδίο της εξέτασης αυτής σε ένα κατάλληλο ποσοστό ή δείγμα των σχετικών εγγράφων. Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο χρόνος που διατίθεται για την εξέταση αυτή δεν πρέπει να υπερβαίνει μία πρόσθετη περίοδο δύο μηνών μετά τη δίμηνη προθεσμία του πρώτου εδαφίου.

2. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία τα οποία υποβάλλονται από το κράτος μέλος εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1

3. Όταν το κράτος μέλος δεν αποδέχεται τα προσωρινά συμπεράσματα της Επιτροπής, καλείται σε ακρόαση από την Επιτροπή, κατά τη διάρκεια της οποίας τα δύο μέρη συνεργάζονται στηριζόμενα στην εταιρική σχέση και προσπαθούν να επιτύχουν συμφωνία όσον αφορά τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα που θα συναγάγουν.

4. Σε περίπτωση συμφωνίας, το κράτος μέλος μπορεί να χρησιμοποιήσει εκ νέου τα σχετικά κοινοτικά κονδύλια, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 98, παράγραφος 2.

5. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακρόασης, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία και τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διαδικασία. Στην περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξαμήνης περιόδου αρχίζει δύο μήνες από την ημερομηνία της προσκλητήριας επιστολής της Επιτροπής.»

15 Το άρθρο 105 του κανονισμού 1083/2006, που επιγράφεται «Μεταβατικές διατάξεις», έχει ως εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τη συνέχιση ή την τροποποίηση, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής ή μερικής ακύρωσης, συνδρομής η οποία συγχρηματοδοτείται από τα διαρθρωτικά ταμεία ή έργου το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής και έχει εγκριθεί από την Επιτροπή με βάση τους κανονισμούς (ΕΟΚ) [...] 2052/88 [...], (ΕΟΚ) [...] 4253/88 [...], [...] 1164/94 [...] και (ΕΚ) [...] 1260/1999, ή οποιαδήποτε άλλη νομοθετική πράξη η οποία εφαρμόζεται στην εν λόγω συνδρομή στις 31 Δεκεμβρίου 2006, η οποία εν συνεχεία εφαρμόζεται στην εν λόγω συνδρομή ή στα εν λόγω έργα έως το κλείσιμό τους.

2. Όταν αποφασίζει για επιχειρησιακά προγράμματα, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη οποιαδήποτε συνδρομή συγχρηματοδοτούμενη από τα διαρθρωτικά ταμεία ή οποιαδήποτε έργα συγχρηματοδοτούμενα από το Ταμείο Συνοχής τα οποία έχουν ήδη εγκριθεί από το Συμβούλιο ή την Επιτροπή πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού και τα οποία έχουν δημοσιονομικές επιπτώσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από τα εν λόγω επιχειρησιακά προγράμματα.

3. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 31, παράγραφος 2, του άρθρου 32, παράγραφος 4, και του άρθρου 37, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) [...] 1260/1999, τα τμηματικά ποσά τα οποία έχουν δεσμευθεί για συνδρομή συγχρηματοδοτούμενη από το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως (ΕΤΠΑ)] ή το [Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)] και εγκριθείσα από την Επιτροπή μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2000 και 31ης Δεκεμβρίου 2006, για τα οποία η πιστοποιημένη δήλωση δαπανών που έχουν πράγματι καταβληθεί, η τελική έκθεση υλοποίησης και η δήλωση του άρθρου 38, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του εν λόγω κανονισμού δεν έχουν διαβιβασθεί στην Επιτροπή εντός 15 μηνών από την τελευταία ημέρα επιλεξιμότητας δαπανών που ορίζεται στην απόφαση για τη χορήγηση συνεισφοράς από τα Ταμεία, αποδεσμεύονται αυτομάτως από την Επιτροπή το αργότερο έξι μήνες μετά την προθεσμία αυτή, πράγμα που συνεπάγεται την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Κατά τον υπολογισμό του προς αυτόματη αποδέσμευση ποσού, δεν λαμβάνονται υπόψη τα ποσά που αφορούν πράξεις ή προγράμματα τα οποία έχουν ανασταλεί λόγω δικών ή διοικητικών εφέσεων με ανασταλτικό αποτέλεσμα.»

- 16 Το άρθρο 108 του κανονισμού 1083/2006, με τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζει, στο πρώτο και στο δεύτερο εδάφιο, τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 16, 25 έως 28, 32 έως 40, 47 έως 49, 52 έως 54, 56, 58 έως 62, 69 έως 74, 103 έως 105 και 108 εφαρμόζονται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού μόνον για τα προγράμματα που αφορούν την περίοδο 2007-2013. Οι λοιπές διατάξεις εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2007.»

- 17 Ο κανονισμός 1083/2006 καταργήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 (ΕΕ 2013 L 347, σ. 320 και διορθωτικό ΕΕ 2016, L 200, σ. 140).

- 18 Το άρθρο 145 του κανονισμού 1303/2013 έχει ως εξής:

«1. Πριν λάβει απόφαση για τη δημοσιονομική διόρθωση, η Επιτροπή κινεί τη διαδικασία ενημερώνοντας το κράτος μέλος για τα προσωρινά συμπεράσματα της εξέτασής της και ζητώντας από το κράτος μέλος να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του εντός δύο μηνών.

2. Όταν η Επιτροπή προτείνει κατά παρέκταση ή κατ' αποκοπήν δημοσιονομική διόρθωση, παρέχεται στο κράτος μέλος η δυνατότητα να αποδείξει, μέσω εξέτασης των συναφών εγγράφων, ότι η πραγματική έκταση της παρατυπίας είναι μικρότερη από την εκτίμηση της Επιτροπής. Το κράτος μέλος, σε συμφωνία με την Επιτροπή, μπορεί να περιορίσει το πεδίο της εξέτασης αυτής σε κατάλληλο ποσοστό ή δείγμα των σχετικών εγγράφων. Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η χρονική παράταση που χορηγείται για την εξέταση αυτή δεν μπορεί να υπερβεί περαιτέρω την περίοδο δύο μηνών μετά τη δίμηνη περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

3. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία που υποβάλλει το κράτος μέλος εντός της προθεσμίας που ορίζεται στις παραγράφους 1 και 2.

4. Όταν το κράτος μέλος δεν αποδέχεται τα προσωρινά συμπεράσματα της Επιτροπής, καλείται σε ακρόαση από την Επιτροπή, ώστε να διασφαλιστεί ότι είναι διαθέσιμες όλες οι σχετικές πληροφορίες και παρατηρήσεις που θα χρησιμεύσουν ως βάση για τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της δημοσιονομικής διόρθωσης.

5. Σε περίπτωση συμφωνίας και με την επιφύλαξη της παραγράφου 7 του παρόντος άρθρου, το κράτος μέλος μπορεί να χρησιμοποιήσει εκ νέου τα οικεία Ταμεία ή το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)] σύμφωνα με το άρθρο 143 παράγραφος 3.

6. Για την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση, με εκτελεστική πράξη, εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακρόασης ή από την ημερομηνία παραλαβής των συμπληρωματικών στοιχείων, όταν το κράτος μέλος δεχθεί να υποβάλει τα εν λόγω συμπληρωματικά στοιχεία μετά την ακρόαση. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία και τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διαδικασία. Εάν δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξάμηνης περιόδου αρχίζει δύο μήνες από την ημερομηνία της προσκλητήριας σε ακρόαση επιστολής της Επιτροπής.

7. Η Επιτροπή κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της δυνάμει του άρθρου 75, ή όταν το Ελεγκτικό Συνέδριο εντοπίζει παρατυπίες που αποδεικνύουν σοβαρή αδυναμία της αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, η συνακόλουθη δημοσιονομική διόρθωση μειώνει τη χρηματοδότηση από τα Ταμεία ή από το ΕΤΘΑ στο επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση σοβαρής έλλειψης στην αποτελεσματική λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης και ελέγχου η οποία, πριν από την ημερομηνία εντοπισμού της εκ μέρους της Επιτροπής ή του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου:

- α) είχε εντοπιστεί στη δήλωση διαχείρισης, ή σε ετήσια έκθεση ελέγχου ή στην ελεγκτική γνώμη που υπεβλήθη στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 59, παράγραφος 5, του δημοσιονομικού κανονισμού, ή σε άλλες εκθέσεις ελέγχου της ελεγκτικής αρχής που υπεβλήθησαν στην Επιτροπή και ελήφθησαν τα κατάλληλα μέτρα, ή
- β) είχε αποτελέσει αντικείμενο των κατάλληλων μέτρων θεραπείας εκ μέρους του κράτους μέλους.

Η αξιολόγηση σοβαρών ελλείψεων στην αποτελεσματική λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης και ελέγχου βασίζεται στην εφαρμοστέα νομοθεσία όταν υποβάλλονται οι αντίστοιχες δηλώσεις διαχείρισης, οι ετήσιες εκθέσεις ελέγχου και οι ελεγκτικές γνώμες.

Κατά την απόφαση περί χρηματοδοτικής διόρθωσης η Επιτροπή:

- α) εφαρμόζει την αρχή της αναλογικότητας λαμβάνοντας υπόψη τον χαρακτήρα και την κρισιμότητα της σοβαρής έλλειψης στην αποτελεσματική λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης και ελέγχου καθώς και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις της στον προϋπολογισμό της Ένωσης·
- β) χάριν της εφαρμογής κατά παρέκταση ή κατ' αποκοπή διορθώσεων, εξαιρεί τις παράτυπες δαπάνες που εντοπίστηκαν προηγουμένως από το κράτος μέλος το οποίο υπόκειται σε προσαρμογή των λογαριασμών σύμφωνα με το άρθρο 139 παράγραφος 10 και των δαπανών που υπόκεινται σε συνεχιζόμενη αξιολόγηση της νομιμότητας και της κανονικότητάς τους σύμφωνα με το άρθρο 137 παράγραφος 2·
- γ) λαμβάνει υπόψη τις κατά παρέκταση ή κατ' αποκοπή διορθώσεις που εφαρμόζονται στις δαπάνες του κράτους μέλους για άλλες σοβαρές ελλείψεις που έχουν εντοπιστεί από το κράτος μέλος κατά τον υπολογισμό του υπολειπόμενου κινδύνου για τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

8. Οι ειδικοί κανόνες για κάθε Ταμείο που καθορίζονται για το ΕΤΘΑ, μπορεί να καθορίσουν πρόσθετους κανόνες για τη διαδικασία δημοσιονομικής διόρθωσης του άρθρου 144, παράγραφος 7.»
- 19 Κατά το άρθρο 154, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1303/2013, το άρθρο 145 του ίδιου κανονισμού έχει εφαρμογή από 1ης Ιανουαρίου 2014.

II – Ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 20 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 9 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.
- 21 Η Επιτροπή χορήγησε, με τις αποφάσεις C(2000) 4331 της 29ης Δεκεμβρίου 2000, C(2001) 3609 και C(2001) 4047 της 18ης Δεκεμβρίου 2001, και C(2002) 759 της 19ης Απριλίου 2002, χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής για τέσσερα έργα που υλοποίησε το Βασίλειο της Ισπανίας.
- 22 Πρόκειται για τα ακόλουθα έργα:
- «[δ]ιαχείριση στερεών αποβλήτων στην Αυτόνομη Κοινότητα της Εστρεμαδούρας – 2001» (CCI 2001.ES.16.C.PE.043) (στο εξής: πρώτο έργο)·
 - «[ύ]δρευση και αποχέτευση στην υδρογραφική λεκάνη του Ντουέρο – 2001» (CCI 2000.ES.16.C.PE.070) (στο εξής: δεύτερο έργο)·
 - «[δ]ιαχείριση στερεών αποβλήτων στην Αυτόνομη Κοινότητα της Βαλένθια – 2001 – Ομάδα II» (CCI 2001.ES.16.C.PE.026) (στο εξής: τρίτο έργο), και
 - «[σ]ύστημα καθαρισμού και επεξεργασίας λυμάτων στο Bierzo Bajo» (CCI 2000.ES.16.C.PE.036) (στο εξής: τέταρτο έργο).
- 23 Η Επιτροπή, αφού έλαβε από τις ισπανικές αρχές δήλωση για την περάτωση καθενός από τα ως άνω έργα, απηύθυνε στις εν λόγω αρχές με επιστολές της 9ης Μαρτίου 2009, καθώς και της 26ης Μαρτίου, της 12ης Μαΐου και της 30ής Ιουνίου 2010, πρόταση περατώσεως η οποία περιελάμβανε για κάθε έργο δημοσιονομική διόρθωση, λόγω παρατυπιών.
- 24 Η Επιτροπή, αφού οι ισπανικές αρχές της γνωστοποίησαν ότι δεν συμφωνούσαν με τις προτάσεις περατώσεως και της διαβίβασαν συμπληρωματικά συναφή στοιχεία, τις κάλεσε σε ακρόαση η οποία διεξήχθη στις 22 και 23 Νοεμβρίου 2010.
- 25 Δεδομένου ότι κατά την ως άνω ακρόαση δεν κατέστη δυνατή η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των διαδίκων επί του συνόλου των τεθέντων ζητημάτων, οι ισπανικές αρχές διαβίβασαν εκ νέου στοιχεία στην Επιτροπή με επιστολές της 23ης Δεκεμβρίου 2010 και της 25ης Μαρτίου 2011.
- 26 Στις 22 Δεκεμβρίου 2011 η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση.
- 27 Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή επισήμανε εισαγωγικώς ότι διαπίστωσε την ύπαρξη παρατυπιών σχετικά, αφενός, με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων και, αφετέρου, με τις ρυθμίσεις για την επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων από το Ταμείο Συνοχής.

- 28 Στη συνέχεια, η Επιτροπή εξέθεσε τις παρατυπίες που διαπιστώθηκαν. Αυτές αφορούν:
- για τις συμβάσεις του πρώτου έργου, τη χρήση κριτηρίων αναθέσεως τα οποία δεν ήταν σύμφωνα με διάταξη του εσωτερικού ισπανικού δικαίου που αφορά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων·
 - για τις συμβάσεις του δεύτερου έργου, τη βεβαίωση δαπάνης σχετικής με φόρο προστιθέμενης αξίας, ενώ αυτή η δαπάνη ήταν ανακτήσιμη και, κατά συνέπεια, μη επιλέξιμη σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΚ) 16/2003 της Επιτροπής, της 6ης Ιανουαρίου 2003, για τη θέσπιση ειδικών λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 1164/94 όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ 2003, L 2, σ. 7)·
 - για τις συμβάσεις του τρίτου έργου, την τήρηση διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση κατά παράβαση, αφενός, του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ 1993, L 199, σ. 54), και, αφετέρου, του άρθρου 11, παράγραφος 3, στοιχείο ε', της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών (ΕΕ 1992, L 209, σ. 1), και
 - για τις συμβάσεις του τέταρτου έργου, την τήρηση διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσιότητα κατά παράβαση, αφενός, του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της οδηγίας 93/37 και, αφετέρου, του άρθρου 11, παράγραφος 3, στοιχείο ε', της οδηγίας 92/50.
- 29 Λαμβανομένων υπόψη των ως άνω παρατυπιών, με την επίδικη απόφαση η χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής μειώθηκε κατά:
- 209 049,71 ευρώ για το πρώτο έργο·
 - 218 882,98 ευρώ για το δεύτερο έργο·
 - 7 757 675,20 ευρώ για το τρίτο έργο, και
 - 1 005 053,93 ευρώ για το τέταρτο έργο.

III – Η προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 30 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 7 Μαρτίου 2012, το Βασίλειο της Ισπανίας άσκησε προσφυγή ζητώντας την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.
- 31 Προς στήριξη της προσφυγής αυτής, επικαλέστηκε τέσσερις λόγους ακυρώσεως με τους οποίους προέβαλε, αντιστοίχως, παράβαση του άρθρου 18, παράγραφος 3, του κανονισμού 1386/2002, παράβαση του άρθρου Η του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, και παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθώς και έλλειψη αιτιολογίας όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας που προβλέπει το άρθρο Η του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί.
- 32 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την επίδικη απόφαση.
- 33 Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, κατά πρώτον, στη σκέψη 22 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι από τη συστηματική ερμηνεία των κρίσιμων ρυθμίσεων προκύπτει ότι για την έκδοση από την Επιτροπή αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής ήταν υποχρεωτική από το 2000 η τήρηση ορισμένης προθεσμίας, της οποίας η διάρκεια ποίκιλλε ανάλογα με τις εφαρμοστέες ρυθμίσεις (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της

- 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψεις 76, 82, 83, 93 και 94, καθώς και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψεις 76, 82, 83, 93 και 94).
- 34 Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε στη συνέχεια, στις σκέψεις 23 έως 25 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, ως εκ τούτου, κατ' εφαρμογή των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, και 18, παράγραφος 3, του κανονισμού 1386/2002, η προθεσμία κατά το τέλος της οποίας η Επιτροπή οφείλει να έχει εκδώσει απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως είναι τρεις μήνες από την ημερομηνία της ακροάσεως (αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 95, και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 95). Έκρινε ότι, δυνάμει του άρθρου 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακροάσεως και, σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξάμηνης περιόδου αρχίζει δύο μήνες μετά την ημερομηνία της προσκλητήριας σε ακρόαση επιστολής της Επιτροπής (αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 96, και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 96). Υπενθύμισε επίσης ότι, κατά το άρθρο 145, παράγραφος 6, του κανονισμού 1303/2013, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακροάσεως ή από την ημερομηνία παραλαβής των συμπληρωματικών στοιχείων, όταν το κράτος μέλος δεχθεί να υποβάλει τα εν λόγω συμπληρωματικά στοιχεία μετά την ακρόαση, εξυπακουσμένου ότι εάν δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξάμηνης περιόδου αρχίζει δύο μήνες από την ημερομηνία της προσκλητήριας σε ακρόαση επιστολής της Επιτροπής (αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 97, και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 97).
- 35 Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, στις σκέψεις 26 και 27 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, μολονότι ο κανονισμός 1265/1999, που τροποποίησε τον κανονισμό 1164/94, τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2000, εντούτοις, από το άρθρο 108, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1083/2006 προκύπτει ότι το άρθρο 100 του ίδιου κανονισμού τυγχάνει εφαρμογής από την 1η Ιανουαρίου 2007 και για τα προγενέστερα της περιόδου 2007-2013 προγράμματα. Επισήμανε δε ότι τούτο είναι, εξάλλου, σύμφωνο με την αρχή κατά την οποία οι διαδικαστικοί κανόνες τυγχάνουν εφαρμογής αμέσως μετά τη θέση τους σε ισχύ (αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 98, και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 98). Το Γενικό Δικαστήριο προσέθεσε ότι το άρθρο 145 του κανονισμού 1303/2013 τυγχάνει εφαρμογής, κατά το άρθρο 154, δεύτερο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού, από την 1η Ιανουαρίου 2014 (αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 99, και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 99).
- 36 Το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, κατά δεύτερον, στη σκέψη 28 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η μη τήρηση εκ μέρους της Επιτροπής των ως άνω προθεσμιών συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου την οποία ο δικαστής της Ένωσης οφείλει να λάβει αυτεπαγγέλτως υπόψη (βλ. αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 103 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 103 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 37 Στη σκέψη 29 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, εν προκειμένω, η ακρόαση έλαβε χώρα στις 22 και 23 Νοεμβρίου 2010 και η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση στις 22 Δεκεμβρίου 2011 και ότι, ως εκ τούτου, το ως άνω θεσμικό όργανο δεν τήρησε την εξάμηνη προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006.

- 38 Το Γενικό Δικαστήριο προσέθεσε, στις σκέψεις 30 και 31 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το ανωτέρω συμπέρασμα δεν κλονίζεται από τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Επιτροπή, απαντώντας σε ερώτημα που της έθεσε το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με τις συνέπειες για την υπό κρίση υπόθεση των αποφάσεων του Δικαστηρίου της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156), και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157), οι οποίες εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Στις εν λόγω παρατηρήσεις, η Επιτροπή υποστήριξε ότι με τις ως άνω αποφάσεις του Δικαστηρίου «διατυπώνεται μεν η γενική αρχή ότι η προθεσμία τρέχει από την ημερομηνία διεξαγωγής της ακροάσεως, αλλά δεν εξετάζεται η ratio και ο σκοπός που επιδιώκεται με τη διάταξη που ορίζει ότι η προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία αυτή, ούτε η περίπτωση ενδεχόμενης διακοπής της προθεσμίας». Η Επιτροπή προέβαλε συναφώς ότι το σκεπτικό του Δικαστηρίου, που εκτέθηκε από το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 22 έως 27 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έχει εφαρμογή μόνο στην «κανονική» περίπτωση όπου η θέση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους καθορίζεται οριστικά κατά την ημερομηνία της ακροάσεως που οργανώνει η Επιτροπή και όπου, συνεπώς, η ίδια έχει στη διάθεσή της το σύνολο των προβαλλόμενων από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος επιχειρημάτων και πραγματικών περιστατικών προς στήριξη της θέσεώς του και δύναται, ως εκ τούτου, να αποφανθεί. Συχνά όμως η Επιτροπή δέχεται τη συνέχιση των συζητήσεων και μετά την ακρόαση, κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και προς το συμφέρον του, και στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να γίνεται δεκτό ότι η συνέχιση των συζητήσεων μεταξύ των μερών διακόπτει την προθεσμία που τάσσεται στην Επιτροπή για την έκδοση της αποφάσεώς της και ότι η προθεσμία αρχίζει να τρέχει μόνο μετά την ολοκλήρωση των ως άνω συζητήσεων.
- 39 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την επιχειρηματολογία αυτή με την εξής αιτιολογία, η οποία εκτέθηκε στις σκέψεις 32 έως 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 40 Πρώτον, η ίδια η Επιτροπή συνομολογούσε ότι το άρθρο 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006 έχει εφαρμογή *ratione temporis* στην υπό κρίση υπόθεση.
- 41 Δεύτερον, όπως προκύπτει από τις αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156), και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157), η διάταξη αυτή της επιβάλλει, κατά κανόνα, την έκδοση αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως εντός προθεσμίας έξι μηνών από τη διεξαγωγή της ακροάσεως του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Το άρθρο αυτό προβλέπει μία μόνον εξαίρεση από τον ως άνω κανόνα και, συγκεκριμένα, την περίπτωση μη διεξαγωγής ακροάσεως. Αντιθέτως, δεν προβλέπει παρέκκλιση που εφαρμόζεται στην περίπτωση όπου η Επιτροπή και το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος επιθυμούν να συνεχίσουν τις συζητήσεις και μετά την ακρόαση. Κατά τούτο, διαφέρει από το άρθρο 145, παράγραφος 6, του κανονισμού 1303/2013 που προβλέπει μεν ρητά την περίπτωση για την οποία κάνει λόγο η Επιτροπή, αλλά εφαρμόζεται μόνο μετά την 1η Ιανουαρίου 2014.
- 42 Τρίτον, από τη συστηματική ερμηνεία των επίμαχων διατάξεων εκ μέρους του Δικαστηρίου προκύπτει σαφώς ότι, μολονότι η προθεσμία εντός της οποίας οφείλει να λάβει απόφαση η Επιτροπή τροποποιήθηκε επανειλημμένα στην εφαρμοστέα νομοθεσία, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε, κάθε φορά, να επιβάλει την τήρηση ρητής προθεσμίας, εκτιμώντας ότι ήταν προς το συμφέρον τόσο της Ένωσης όσο και των κρατών μελών της να είναι προβλέψιμο το πέρας της διαδικασίας δημοσιονομικής διορθώσεως, όπερ προϋποθέτει τόσο την ύπαρξη προκαθορισμένης προθεσμίας για τη λήψη της τελικής αποφάσεως όσο και την πρόβλεψη επαρκούς χρονικού διαστήματος για την έκδοση της αποφάσεως αυτής από την Επιτροπή (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψεις 84 έως 86 και 88, καθώς και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψεις 84 έως 86 και 88).
- 43 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, ακόμη και αν η Επιτροπή και το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος συμφωνήσουν τη συνέχιση των συζητήσεών τους και μετά την ακρόαση, η τελική απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως πρέπει να εκδοθεί εντός έξι μηνών από την ως άνω ακρόαση σε όλες τις

περιπτώσεις για τις οποίες είναι εφαρμοστέο *ratione temporis* το άρθρο 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006 σε αντίθεση με εκείνες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 145, παράγραφος 6, του κανονισμού 1303/2013.

- 44 Τέταρτον, από τις αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψεις 10 έως 12), και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψεις 10 έως 12), προκύπτει ότι οι συζητήσεις των μερών συνεχίστηκαν και μετά την ακρόαση και για τις δύο εκείνες υποθέσεις και ότι η Επιτροπή εξέδωσε την απόφασή της πριν παρέλθουν έξι μήνες από το πέρας των συζητήσεων σε μία από αυτές, στοιχεία τα οποία το Δικαστήριο προφανώς θα είχε λάβει υπόψη, αν είχε την πρόθεση να περιορίσει την εμβέλεια της ερμηνείας που έγινε δεκτή με τις αποφάσεις αυτές.
- 45 Στη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, βάσει των ανωτέρω, η επίδικη απόφαση δεν είχε εκδοθεί εγκύρως και, ως εκ τούτου, έπρεπε να ακυρωθεί.

IV – Αιτήματα των διαδίκων και η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία

- 46 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
 - να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και
 - να καταδικάσει το Βασίλειο της Ισπανίας στα δικαστικά έξοδα.
- 47 Το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναίρεσεως και
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 48 Με διάταξη του προέδρου του δέκατου τμήματος της 27ης Ιανουαρίου 2016, επετράπη στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών να παρέμβει προς στήριξη των αιτημάτων του Βασιλείου της Ισπανίας.

V – Επί της αιτήσεως αναίρεσεως

- 49 Με την αίτηση αναίρεσεως, η Επιτροπή προβάλλει δύο λόγους που αφορούν πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υποστηρίζει ότι υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο ως προς την ύπαρξη προθεσμίας για την έκδοση της απόφασεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως και, επικουρικώς, ως προς τη φύση της προθεσμίας αυτής καθώς και τις συνέπειες από τη μη τήρησή της.

A – Επί του πρώτου λόγου αναίρεσεως

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

- 50 Με τον πρώτο λόγο αναίρεσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα ότι η ίδια υποχρεούται να εκδώσει την απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως εντός ορισμένης προθεσμίας της οποίας τη διάρκεια καθορίζει η κανονιστική ρύθμιση που ίσχυε κατά τον χρόνο διεξαγωγής της ακρόασεως του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους από την Επιτροπή.

- 51 Με τα δύο σκέλη στα οποία διαιρείται ο λόγος αυτός η Επιτροπή προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας ότι στην υπό κρίση υπόθεση, όσον αφορά την ακολουθητέα διαδικασία –και, ειδικότερα, όσον αφορά την τηρητέα προθεσμία– για να λάβει απόφαση επί δημοσιονομικής διορθώσεως, είχε εφαρμογή το άρθρο 100 του κανονισμού 1083/2006, ενώ, πρώτον, εφαρμοστέα εν προκειμένω ήταν η διάταξη του άρθρου Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, και, δεύτερον, η κρίσιμη νομοθεσία της Ένωσης δεν προέβλεπε καμία προθεσμία για την εκ μέρους της Επιτροπής έκδοση αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως.
- 52 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων των διαφόρων επίμαχων κανονισμών. Ειδικότερα, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε κατά την εκτίμηση του περιεχομένου του άρθρου 105, παράγραφος 1, του κανονισμού 1083/2006, από το οποίο προκύπτει, κατά την άποψή της, ότι τα συγχρηματοδοτούμενα έργα βάσει καθεστώτος που ίσχυε πριν από την έκδοση του νέου βασικού κανονισμού το 2006 συνεχίζουν να υπάγονται στο εν λόγω καθεστώς έως το κλείσιμό τους, είτε πρόκειται για τη συνέχιση ή την τροποποίησή τους, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής ή μερικής ακυρώσεώς τους. Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε εσφαλμένα το άρθρο 108, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1083/2006.
- 53 Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 105 του κανονισμού 1083/2006 ρυθμίζει, υπό τον τίτλο «Μεταβατικές διατάξεις», τη διαχρονική ισχύ των νομοθετικών πράξεων σχετικά με το Ταμείο Συνοχής. Από το άρθρο 108 του ως άνω κανονισμού, το οποίο αφορά την έναρξη ισχύος του, προκύπτει ότι μόνο τα συγχρηματοδοτούμενα έργα που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τους νέους κανόνες που ίσχυαν για την περίοδο 2007-2013 εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του. Σκοπός του ως άνω άρθρου 108 είναι να μεταθέσει την εφαρμογή, ως προς τα προγράμματα της περιόδου 2007-2013, ορισμένων διατάξεων του νέου βασικού κανονισμού σε μεταγενέστερη ημερομηνία, ήτοι την 1η Ιανουαρίου 2007, σε σχέση με την 1η Αυγούστου 2006, η οποία είχε οριστεί ως ημερομηνία έναρξεως ισχύος τους. Ειδικότερα, οι διατάξεις του κανονισμού 1083/2006 που είναι εφαρμοστέες από την έναρξη ισχύος του αφορούν κυρίως τον προγραμματισμό, ενώ εκείνες των οποίων η εφαρμογή είναι δυνατή μόνο από την 1η Ιανουαρίου 2007 αφορούν κυρίως την οικονομική και δημοσιονομική διαχείριση.
- 54 Οι ειδικές αυτές μεταβατικές διατάξεις δικαιολογούνται από το ότι οι βασικές πράξεις για το Ταμείο Συνοχής αναφέρονται με διαφοροποιημένο τρόπο στις διαδοχικές περιόδους προγραμματισμού (2000-2006, 2007-2013, 2014-2020), οι οποίες συνδέονται με τα δημοσιονομικά πλαίσια της Ένωσης. Επίσης, οι βασικές αυτές πράξεις περιλαμβάνουν ουσιαστικούς και διαδικαστικούς κανόνες για τον προγραμματισμό, την εκτέλεση και τον έλεγχο των χρηματοδοτικών συνεισφορών που καταβάλλει η Ένωση στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, οι δε κανόνες αυτοί συνιστούν για κάθε περίοδο προγραμματισμού αδιάσπαστο σύνολο κανονιστικών ρυθμίσεων.
- 55 Υπό τις συνθήκες αυτές, εσφαλμένα, κατά την Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 26 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, δυνάμει του άρθρου 108, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1083/2006, το άρθρο 100 του ίδιου κανονισμού «εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2007 και στα προγενέστερα της περιόδου 2007-2013 προγράμματα». Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 105 του κανονισμού 1083/2006, η διαδικαστική διάταξη που πρέπει να εφαρμόζεται *ratione temporis* στη διόρθωση, όπως εν προκειμένω, εγκεκριμένου έργου στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006 δεν είναι το άρθρο 100, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού, αλλά το άρθρο Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί.
- 56 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το γράμμα του άρθρου 100 του κανονισμού 1083/2006 διαφέρει από το γράμμα του άρθρου Η του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί.

- 57 Ειδικότερα, κατά την παράγραφο 5 του ως άνω άρθρου 100, εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους, «η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακρόασης».
- 58 Αντιθέτως, κατά την ισπανική απόδοση του άρθρου Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως έχει τροποποιηθεί, «[κ]ατά το τέλος της περιόδου που ορίζει η Επιτροπή, η Επιτροπή, [...] αν δεν επιτευχθεί συμφωνία εντός τριών μηνών, λαμβάνει απόφαση».
- 59 Η διάταξη αυτή δεν προβλέπει συνεπώς καμία προθεσμία εντός της οποίας η Επιτροπή οφείλει να λάβει την απόφασή της αλλά απλώς ορίζει προθεσμία εντός της οποίας η Επιτροπή και το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος οφείλουν να επιδιώξουν την επίτευξη συμφωνίας. Η ανυπαρξία προθεσμίας για την έκδοση τελικής αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως επιβεβαιώνεται από πλειάδα αποφάσεων του Δικαστηρίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ).
- 60 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 22 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ίδια οφείλε να εκδώσει την απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως εντός ορισμένης προθεσμίας.
- 61 Το Βασίλειο της Ισπανίας υποστηρίζει ότι το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν εκθέτει κανένα νομικό επιχείρημα ικανό να αποδείξει ότι οι σκέψεις 22 έως 27 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο, αλλά απλώς προβάλλει ότι δεν υποχρεούνταν να τηρήσει ορισμένη προθεσμία για την έκδοση της επίδικης αποφάσεως.
- 62 Κατά το ως άνω κράτος μέλος, το εν λόγω σκέλος είναι σε κάθε περίπτωση αβάσιμο.
- 63 Το δε πρώτο σκέλος του ως άνω λόγου αναιρέσεως είναι, κατά το Βασίλειο της Ισπανίας, αλυσιτελές, επειδή το διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως στηρίζεται σε επαρκή κατά νόμο αιτιολογία, ανεξαρτήτως του αν εφαρμοστέα εν προκειμένω είναι η τρίμηνη προθεσμία του άρθρου Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, ή η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006. Το εν λόγω σκέλος είναι επίσης αβάσιμο.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 64 Κατ' αρχάς πρέπει να εξεταστεί το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως με το οποίο προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι από το 2000 η Επιτροπή υποχρεούται να εκδίδει εντός ορισμένης προθεσμίας τις αποφάσεις της περί δημοσιονομικής διορθώσεως στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων. Εν συνεχεία και εφόσον απαιτηθεί, θα εξεταστεί το πρώτο σκέλος του ως άνω λόγου αναιρέσεως με το οποίο προβάλλεται παραβίαση του δικαίου της Ένωσης από το Γενικό Δικαστήριο ως προς τις λεπτομέρειες εφαρμογής της εν λόγω προθεσμίας.

Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

i) Επί του παραδεκτού

- 65 Όσον αφορά το παραδεκτό του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το Βασίλειο της Ισπανίας.

- 66 Ομολογουμένως, κατά πάγια νομολογία η αίτηση αναίρεσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2000, *Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής*, C-352/98 P, EU:C:2000:361, σκέψη 34· της 6ης Μαρτίου 2003, *Interporc κατά Επιτροπής*, C-41/00 P, EU:C:2003:125, σκέψη 15, καθώς και της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, *Reynolds Tobacco κ.λπ. κατά Επιτροπής*, C-131/03 P, EU:C:2006:541, σκέψη 49).
- 67 Εντούτοις, η Επιτροπή δεν περιορίζεται εν προκειμένω στην επανάληψη και κατά λέξη παράθεση των λόγων ακυρώσεως και των επιχειρημάτων που προέβαλε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, αλλά αμφισβητεί ενώπιον του Δικαστηρίου την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.
- 68 Πράγματι, προς στήριξη του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναίρεσεως η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε το δικαίο της Ένωσης, κρίνοντας ότι προβλέπεται σε αυτό προθεσμία την οποία το εν λόγω θεσμικό όργανο οφείλει να τηρεί όταν προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση, και εκθέτει στο δικόγραφο της αιτήσεως αναίρεσεως τα συναφή νομικά επιχειρήματα στα οποία στηρίζεται ως προς το σημείο αυτό.
- 69 Συνεπώς, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναίρεσεως που προέβαλε η Επιτροπή είναι παραδεκτό.
- ii) Επί της ουσίας
- 70 Όσον αφορά το βάσιμο του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναίρεσεως, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένα ότι, μολονότι οι κανονιστικές ρυθμίσεις της Ένωσης που ίσχυαν έως το τέλος του 1999 δεν προέβλεπαν προθεσμία για την έκδοση αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως από την Επιτροπή, εντούτοις τέτοια νόμιμη προθεσμία προβλέπεται στη νομοθεσία της Ένωσης που έχει εφαρμογή από το έτος 2000 (βλ. αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, *Ισπανία κατά Επιτροπής*, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψεις 75 έως 82· της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, *Ισπανία κατά Επιτροπής*, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψεις 75 έως 82· της 22ας Οκτωβρίου 2014, *Ισπανία κατά Επιτροπής*, C-429/13 P, EU:C:2014:2310, σκέψη 29· της 4ης Δεκεμβρίου 2014, *Ισπανία κατά Επιτροπής*, C-513/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2412, σκέψη 36· της 24ης Ιουνίου 2015, *Γερμανία κατά Επιτροπής*, C-549/12 P και C-54/13 P, EU:C:2015:412, σκέψη 81, καθώς και της 24ης Ιουνίου 2015, *Ισπανία κατά Επιτροπής*, C-263/13 P, EU:C:2015:415, σκέψη 50).
- 71 Στις αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2015, *Γερμανία κατά Επιτροπής* (C-549/12 P και C-54/13 P, EU:C:2015:412, σκέψη 96), και της 24ης Ιουνίου 2015, *Ισπανία κατά Επιτροπής* (C-263/13 P, EU:C:2015:415, σκέψη 60), το Δικαστήριο χαρακτήρισε εξάλλου την εν λόγω νομολογία «παγιωμένη».
- 72 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας στη σκέψη 22 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι για την έκδοση από την Επιτροπή αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής ήταν υποχρεωτική από το 2000 η τήρηση ορισμένης προθεσμίας, όχι μόνο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, αλλά εφάρμοσε ορθώς τη συναφή νομολογία του Δικαστηρίου.
- 73 Πρέπει να διευκρινιστεί στο πλαίσιο αυτό ότι δεν μπορούν να γίνουν δεκτά τα επιχειρήματα που προβάλλει η Επιτροπή για να θέσει υπό αμφισβήτηση τη νομολογία αυτή.
- 74 Πρώτον, είναι άνευ σημασίας για την εκτίμηση της τυπικής νομιμότητας αποφάσεως όπως η επίδικη η άποψη της Επιτροπής ότι αντιβαίνει σε πλειάδα αποφάσεων του Δικαστηρίου η κρίση ότι από το 2000 είναι υποχρεωτική η τήρηση εκ μέρους του θεσμικού αυτού οργάνου νόμιμης προθεσμίας για την έκδοση αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής. Κατά την

Επιτροπή, από τις ως άνω αποφάσεις προκύπτει ότι το Δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα διαφόρων κρατών μελών ότι κατά την έκδοση της αμφισβητούμενης από αυτά αποφάσεως η Επιτροπή είχε υπερβεί την προς τούτο προβλεπόμενη προθεσμία.

- 75 Αφενός, οι αποφάσεις της 27ης Ιανουαρίου 1988, Δανία κατά Επιτροπής (349/85, EU:C:1988:34, σκέψη 19), της 6ης Οκτωβρίου 1993, Ιταλία κατά Επιτροπής (C-55/91, EU:C:1993:832, σκέψη 69), της 4ης Ιουλίου 1996, Ελλάδα κατά Επιτροπής (C-50/94, EU:C:1996:266, σκέψη 6), και της 22ας Απριλίου 1999, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (C-28/94, EU:C:1999:191, σκέψη 51), που επικαλείται ως προς το σημείο αυτό η Επιτροπή, αφορούν τη νομοθεσία της Ένωσης για το ΕΓΤΠΕ, η οποία δεν περιείχε καμία διάταξη η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί συγκρίσιμη με τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης βάσει των οποίων το Δικαστήριο διατύπωσε την κρίση που εκτέθηκε στην προηγούμενη σκέψη.
- 76 Επιπλέον, η κρίσιμη στις υποθέσεις που επικαλείται η Επιτροπή νομοθεσία για το ΕΓΤΠΕ ίσχυε πολύ πριν το 2000 και, επομένως, οι αποφάσεις του Δικαστηρίου επί των υποθέσεων αυτών δεν έχουν καμία σχέση με τη νομολογία την οποία η Επιτροπή επιχειρεί να αμφισβητήσει με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως.
- 77 Αφετέρου, όσον αφορά τη διάταξη της 22ας Ιανουαρίου 2010, Ελλάδα κατά Επιτροπής (C-43/09 P, EU:C:2010:36), την οποία επίσης επικαλείται η Επιτροπή, αρκεί η επισήμανση ότι ούτε ο κανονισμός 1386/2002 ούτε ο κανονισμός 1083/2006 είχαν εφαρμογή *ratione temporis* στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω διάταξη.
- 78 Δεύτερον, διαπιστώνεται ότι η άποψη της Επιτροπής στηρίζεται στο γράμμα της ισπανικής αποδόσεως του άρθρου Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, κατά το οποίο η προβλεπόμενη εκεί τρίμηνη προθεσμία συναρτάται με τη μη επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των μερών.
- 79 Όπως όμως επισήμανε το Δικαστήριο στις σκέψεις 52 και 53 των αποφάσεων της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156), και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157), η έννοια της εν λόγω διατάξεως διαφέρει στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις της, δεδομένου ότι από τη γαλλική της απόδοση προκύπτει ότι η προβλεπόμενη σε αυτή τρίμηνη προθεσμία συναρτάται με τη λήψη της αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως.
- 80 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 55 των ως άνω αποφάσεων, ότι, προκειμένου να διασφαλισθεί η ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή του ίδιου κειμένου, του οποίου οι γλωσσικές αποδόσεις διαφέρουν μεταξύ τους, η επίμαχη διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται με κριτήριο όχι ορισμένη γλωσσική απόδοσή της, αλλά με κριτήριο το πλαίσιο και τον σκοπό της κανονιστικής ρυθμίσεως στην οποία εντάσσεται.
- 81 Συνεπώς, κατόπιν συστηματικής ερμηνείας της κρίσιμης νομοθεσίας της Ένωσης, το Δικαστήριο έκρινε ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι από το 2000 η Επιτροπή οφείλει να τηρεί νόμιμη προθεσμία όταν λαμβάνει απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως (βλ. αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψεις 56 έως 82, και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψεις 56 έως 82).
- 82 Τρίτον, η άποψη την οποία υποστηρίζει η Επιτροπή είναι αντιφατική.
- 83 Πράγματι, το εν λόγω θεσμικό όργανο έχει ταχθεί επανειλημμένα κατά το παρελθόν υπέρ προσεγγίσεως η οποία είναι διαμετρικά αντίθετη προς όσα υποστηρίζει στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως.

- 84 Όπως έχει ήδη επισημάνει το Δικαστήριο στις αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 81), και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 81), το άρθρο 18 του κανονισμού 1386/2002, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή θέσπισε τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, μπορεί να έχει μόνο την έννοια ότι επιβεβαιώνει την ύπαρξη νόμιμης προθεσμίας για την έκδοση αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως.
- 85 Επίσης, όπως επισήμανε το Δικαστήριο στη σκέψη 83 των ως άνω αποφάσεων, η αυτή ερμηνεία συνάγεται και από τη διατύπωση που χρησιμοποίησε η ίδια η Επιτροπή στην ανακοίνωση (2011) C 332/01 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και το Ελεγκτικό Συνέδριο σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Χρήση 2010 (ΕΕ 2011, C 332, σ. 1), όπου στη σελίδα 63 επισημαίνεται, σχετικά με την εφαρμογή των δημοσιονομικών διορθώσεων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, ότι, στην περίπτωση που το κράτος μέλος διαφωνεί με τη διόρθωση που ζητεί ή προτείνει η Επιτροπή, μετά από επίσημη διαδικασία αντιπαράθεσης με το κράτος μέλος, η οποία περιλαμβάνει την αναστολή πληρωμών υπέρ του προγράμματος, «η Επιτροπή διαθέτει προθεσμία τριών μηνών από την ημερομηνία της επίσημης ακρόασης με το κράτος μέλος (έξι μήνες για τα προγράμματα της περιόδου 2007-2013) για να εκδώσει απόφαση επίσημης δημοσιονομικής διόρθωσης και εντολή είσπραξης με σκοπό την επιστροφή εκ μέρους του κράτους μέλους».
- 86 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

- 87 Το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως αφορά κατ' ουσίαν το ζήτημα αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το ισχύον από το 2000 έως το 2006 άρθρο Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, έχει εφαρμογή *ratione temporis* ως προς την εφαρμοστέα διαδικασία για την επίδικη απόφαση και, άρα, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε εσφαλμένα το άρθρο 100 του κανονισμού 1083/2006 ο οποίος αντικατέστησε τον κανονισμό 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί.
- 88 Τα επιχειρήματα που προβάλλει ως προς το ζήτημα αυτό η Επιτροπή, για να στηρίξει την αίτηση αναιρέσεως, είναι αβάσιμα.
- 89 Υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένα ότι από το άρθρο 108 του κανονισμού 1083/2006 προκύπτει ότι το άρθρο 100 του ίδιου κανονισμού εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2007 και για τα προγράμματα που είχαν εγκριθεί πριν την ημερομηνία αυτή αλλά δεν είχαν ακόμη ολοκληρωθεί (βλ. αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 98· της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 98· της 22ας Οκτωβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-429/13 P, EU:C:2014:2310, σκέψη 31· της 4ης Δεκεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-513/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2412, σκέψη 45· της 24ης Ιουνίου 2015, Γερμανία κατά Επιτροπής, C-549/12 P και C-54/13 P, EU:C:2015:412, σκέψη 84, καθώς και της 24ης Ιουνίου 2015, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-263/13 P, EU:C:2015:415, σκέψη 53).
- 90 Διευκρινίζεται στο πλαίσιο αυτό ότι το γράμμα του άρθρου 108, δεύτερο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφιβολίας ως προς την έννοια και το περιεχόμενό του. Ειδικότερα, κατά την πρώτη περίοδο της ως άνω διατάξεως, οι εκεί απαριθμούμενες διατάξεις εφαρμόζονται από την 1η Αυγούστου 2006 «μόνον για τα προγράμματα που αφορούν την περίοδο 2007-2013». Αντιθέτως, κατά τη δεύτερη περίοδο της ίδιας διατάξεως, «[ο]ι λοιπές διατάξεις εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2007» χωρίς άλλη διευκρίνιση και, συνεπώς, κατά κανόνα.

- 91 Πλην όμως, στις «λοιπές διατάξεις» κατά τη δεύτερη περίοδο του άρθρου 108, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1083/2006 περιλαμβάνεται το άρθρο 100 του ίδιου κανονισμού, το οποίο, ως τέτοια διάταξη, εφαρμόζεται συνεπώς από την 1η Ιανουαρίου 2007.
- 92 Η κατ' αυτόν τον τρόπο εφαρμογή του εν λόγω άρθρου 100, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διαδικασία», δικαιολογείται ακόμη περισσότερο, επειδή συνάδει με την αρχή ότι οι διαδικαστικοί κανόνες έχουν άμεση εφαρμογή (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψη 98, και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψη 98).
- 93 Εξάλλου, στην υπό κρίση υπόθεση, δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο της διαφοράς ότι εφαρμόστηκε νέος κανόνας δικαίου σε έννομη κατάσταση γεννηθείσα και οριστικώς διαμορφωθείσα υπό το κράτος προϊσχύσαντος δικαίου. Αντιθέτως, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία δημοσιονομικής διορθώσεως το πρώτον σε ημερομηνία μεταγενέστερη από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1083/2006, η δε ακρόαση διεξήχθη σχεδόν τρεισήμισι έτη μετά την ημερομηνία ενάρξεως εφαρμογής του άρθρου 100 του εν λόγω κανονισμού.
- 94 Καθόσον η Επιτροπή επικαλείται το άρθρο 105, παράγραφος 1, του κανονισμού 1083/2006, επισημαίνεται ότι σκοπός της διατάξεως αυτής είναι να καθορίσει το μεταβατικό καθεστώς για τα διαρθρωτικά ταμεία τα οποία είχαν μεν εγκριθεί βάσει κανονιστικής ρυθμίσεως της Ένωσης που ίσχυε έως την 31η Δεκεμβρίου 2006, αλλά συνέχιζαν να είναι ενεργά μετά την ημερομηνία αυτή, το δε κλείσιμό τους γίνεται σε μεταγενέστερη ημερομηνία.
- 95 Κατ' αυτόν τον τρόπο, το προβλεπόμενο μεταβατικό καθεστώς αφορά τους εφαρμοστέους ως προς το σημείο αυτό ουσιαστικούς κανόνες, όπως προκύπτει εξάλλου τόσο από τη χρήση των όρων «συνδρομή» και «έργα» στο εν λόγω άρθρο 105 όσο και από το περιεχόμενο των παραγράφων 2 και 3 του ίδιου άρθρου, και όχι τους διαδικαστικούς κανόνες για τους οποίους ισχύει η βασική αρχή που εκτέθηκε στη σκέψη 92 της παρούσας αποφάσεως.
- 96 Κατά συνέπεια, η εν λόγω μεταβατική διάταξη που προβλέπει το άρθρο 105 του κανονισμού 1083/2006 δεν έχει εφαρμογή στη διαδικαστική προθεσμία την οποία οφείλει να τηρεί η Επιτροπή, όταν εκδίδει, δυνάμει του κανονισμού αυτού, απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως.
- 97 Πρέπει επίσης να προστεθεί ότι, από απόψεως τόσο λογικής όσο και πρακτικής, δεν θα είχε κανένα νόημα το άρθρο 100 του κανονισμού 1083/2006, που επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να εκδώσει την απόφασή της περί δημοσιονομικής διορθώσεως εντός έξι μηνών από την ακρόαση, να εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2007 μόνο για τα προγράμματα της περιόδου 2007-2013, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή. Ειδικότερα, για την ως άνω περίοδο 2007-2013, το ζήτημα της δημοσιονομικής διορθώσεως δεν τίθεται ήδη από το 2007 αλλά μόνο μετά την πάροδο πολλών ετών, κατά το κλείσιμο των έργων. Η εφαρμογή της εν λόγω υποχρεώσεως ως προς την προθεσμία, όπως την προβλέπει το άρθρο 100 του εν λόγω κανονισμού, ήδη από την αρχή του 2007 έχει συνεπώς πρακτική αποτελεσματικότητα μόνον εφόσον ο κανόνας αυτός αφορά προγράμματα που εκτελούνταν ήδη κατά τον χρόνο εκείνο.
- 98 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε, στη σκέψη 29 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το άρθρο 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006 χωρίς να παραβιάσει το δικαίο της Ένωσης.
- 99 Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, είχαν εφαρμογή εν προκειμένω, αντί για τις διατάξεις του άρθρου 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006, οι διατάξεις του άρθρου Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος II του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, σε συνδυασμό με το άρθρο 18, παράγραφος 3, του κανονισμού 1386/2002, είναι πάντως πρόδηλο ότι, κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, το εν λόγω όργανο δεν τήρησε ούτε τις απαιτήσεις που προβλέπουν οι δύο τελευταίες από τις ως άνω διατάξεις.

- 100 Πράγματι, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το άρθρο Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, σε συνδυασμό με το άρθρο 18, παράγραφος 3, του κανονισμού 1386/2002, ορίζει ότι η έκδοση, εκ μέρους της Επιτροπής, αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως υπόκειται σε τρίμηνη προθεσμία που αρχίζει από την ημερομηνία της ακροάσεως (βλ. αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, σκέψεις 95 έως 102, καθώς και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, σκέψεις 95 έως 102).
- 101 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί και το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως και, κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

- 102 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας ότι η προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκδώσει η Επιτροπή την απόφαση περί δημοσιονομικής διορθώσεως είναι αποκλειστική και ότι η μη τήρησή της συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου που επισύρει την ακυρότητα της αποφάσεως που εκδίδεται μετά την πάροδο της συγκεκριμένης προθεσμίας.
- 103 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι προβάλλει τον λόγο αυτό αναιρέσεως επικουρικός, είτε για την περίπτωση που το Δικαστήριο απορρίψει τον κύριο λόγο αναιρέσεως, κρίνοντας ότι η ίδια όφειλε να εκδώσει την επίδικη απόφαση εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 100, παράγραφος 5, του κανονισμού 1083/2006 προθεσμίας, είτε για την περίπτωση που το Δικαστήριο δεχθεί μεν την ερμηνεία της Επιτροπής ότι ο κανονισμός αυτός δεν έχει εφαρμογή *ratione temporis*, αλλά κρίνει ότι το άρθρο Η, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού 1164/94, όπως είχε τροποποιηθεί, επιβάλλει την τήρηση προθεσμίας για τη λήψη αποφάσεως.
- 104 Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η Επιτροπή αμφισβητεί το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά τη φύση της προθεσμίας που προβλέπεται για την έκδοση εκ μέρους της αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως.
- 105 Κατά την Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο αποκλίνει στις σκέψεις 28, 30, 31 καθώς και 33 έως 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως από την «παραδοσιακή» νομολογία του Δικαστηρίου, την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακολουθούσε έως τότε. Ως προς το σημείο αυτό, η Επιτροπή επικαλείται πλειάδα αποφάσεων του Δικαστηρίου που αφορούν το ΕΓΤΠΕ, από τις οποίες υποστηρίζει ότι προκύπτει ότι δεν υφίσταται αποκλειστική προθεσμία για την έκδοση αποφάσεων περί δημοσιονομικής διορθώσεως. Η προσέγγιση αυτή συνάδει με τον κύριο σκοπό των αποφάσεων περί δημοσιονομικής διορθώσεως που είναι η διαφύλαξη των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει υποχρέωση να διασφαλίζει ότι οι δαπάνες στο πλαίσιο αυτό είναι σύμφωνες με το δίκαιο της Ένωσης.
- 106 Το γεγονός ότι δεν προβλέπεται καμία κύρωση για τη μη τήρηση της ως άνω προθεσμίας σημαίνει ότι η προθεσμία αυτή δεν είναι αποκλειστική, αλλά απλώς ενδεικτική.
- 107 Κατά συνέπεια, η μη τήρηση της προθεσμίας επηρεάζει τη νομιμότητα της αποφάσεως της Επιτροπής μόνον εφόσον το κράτος μέλος αποδείξει ότι η καθυστέρηση στη λήψη της αποφάσεως έθιξε τα συμφέροντά του. Πλην όμως, η καθυστέρηση οφείλεται κατά κανόνα στην ανάγκη συνεχίσεως των συζητήσεων με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και στην κοινοποίηση από αυτό νέων πληροφοριακών στοιχείων μετά τη διεξαγωγή της ακροάσεως, με αποτέλεσμα τα συμφέροντά του να λαμβάνονται δεόντως υπόψη. Εν προκειμένω, το Βασίλειο της Ισπανίας δεν απέδειξε οποιαδήποτε ζημία την οποία τυχόν του προκάλεσε η μη τήρηση της προθεσμίας και, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η υπέρβαση της προθεσμίας ήταν υπερβολική.

108 Η Επιτροπή καταλήγει βάσει των ανωτέρω στο συμπέρασμα ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση για τον λόγο ότι η Επιτροπή την εξέδωσε εκπρόθεσμα.

109 Το Βασίλειο της Ισπανίας αντιτείνει ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει η Επιτροπή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

110 Όσον αφορά την εκτίμηση του βασίμου του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, ο οποίος χαρακτηρίζεται από την Επιτροπή ως επικουρικός, επισημαίνεται ότι, για τους ίδιους λόγους με εκείνους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 74 έως 76 της παρούσας αποφάσεως, είναι άνευ σημασίας στην υπό κρίση υπόθεση η επιχειρηματολογία που το θεσμικό αυτό όργανο επιχειρεί να στηρίξει στις αποφάσεις της 27ης Ιανουαρίου 1988, Δανία κατά Επιτροπής (349/85, EU:C:1988:34, σκέψη 19), της 6ης Οκτωβρίου 1993, Ιταλία κατά Επιτροπής (C-55/91, EU:C:1993:832, σκέψη 69), της 4ης Ιουλίου 1996, Ελλάδα κατά Επιτροπής (C-50/94, EU:C:1996:266, σκέψη 6), και της 22ας Απριλίου 1999, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (C-28/94, EU:C:1999:191, σκέψη 51).

111 Κατά τα λοιπά, διαπιστώνεται ότι στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε τις βασικές αρχές της νομολογίας του Δικαστηρίου, όπως αυτή διαμορφώθηκε με τις αποφάσεις της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156), και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157).

112 Η νομολογία αυτή του Δικαστηρίου στηρίζεται όχι μόνο σε συστηματική και τελλολογική ερμηνεία της όλης κανονιστικής ρυθμίσεως της Ένωσης για τα διαρθρωτικά ταμεία (σκέψεις 56 έως 84 των ως άνω αποφάσεων), αλλά επίσης και σε άλλες εκτιμήσεις όπως η ορθολογική και συνετή διαχείριση των προϋπολογισμών τόσο της Ένωσης όσο και των κρατών μελών και η τήρηση των αρχών της χρηστής διοικήσεως και της καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών (σκέψεις 86 έως 88 των εν λόγω αποφάσεων). Το Δικαστήριο έκρινε επίσης αναγκαίο να επισημάνει ότι η ερμηνεία που δέχθηκε δεν ενδέχεται να δημιουργήσει πρακτικά προβλήματα, δεδομένου ότι στην Επιτροπή καταλείπεται επαρκές χρονικό διάστημα για να εκδώσει εγκύτως την απόφασή της (σκέψη 85 των ίδιων ως άνω αποφάσεων).

113 Όσον αφορά, ειδικότερα, την κύρωση για τη μη τήρηση εκ μέρους της Επιτροπής της προβλεπόμενης προθεσμίας για την έκδοση αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως, το Δικαστήριο έκρινε, στην σκέψη 102 των αποφάσεων της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-192/13 P, EU:C:2014:2156), και της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-197/13 P, EU:C:2014:2157), ότι, αντιθέτως προς ό,τι είχε υποστηρίξει η Επιτροπή, το γεγονός ότι η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση της Ένωσης δεν προβλέπει ρητώς ότι, σε περίπτωση μη τήσεως της προθεσμίας για τη λήψη της αποφάσεως περί δημοσιονομικής διορθώσεως, η Επιτροπή δεν μπορεί πλέον να λάβει την απόφαση αυτή είναι άνευ σημασίας, δεδομένου ότι η πρόβλεψη προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να ληφθεί απόφαση τέτοιας φύσεως αρκεί αφ' εαυτής.

114 Στη συνέχεια, το Δικαστήριο επισημάνει, στη σκέψη 103 των ως άνω αποφάσεων, ότι η μη τήρηση των διαδικαστικών κανόνων που διέπουν την έκδοση βλαπτικής πράξεως συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου, την οποία ο δικαστής της Ένωσης οφείλει να διαπιστώνει αυτεπαγγέλτως, και ότι η έκδοση της πράξεως από την Επιτροπή μετά την παρέλευση της προθεσμίας που όρισε ο νομοθέτης της Ένωσης συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου.

- 115 Το Δικαστήριο έχει στο μεταξύ επιβεβαιώσει επανειλημμένα τη νομολογία αυτή, όπως προκύπτει ιδίως από τις αποφάσεις της 22ας Οκτωβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-429/13 P, EU:C:2014:2310), της 4ης Δεκεμβρίου 2014, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-513/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2412), της 24ης Ιουνίου 2015, Γερμανία κατά Επιτροπής (C-549/12 P και C-54/13 P, EU:C:2015:412), καθώς και της 24ης Ιουνίου 2015, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-263/13 P, EU:C:2015:415).
- 116 Διευκρινίζεται, στο πλαίσιο αυτό, ότι ο νομοθέτης της Ένωσης έχει ορίσει με σαφήνεια και ακρίβεια την επίμαχη εν προκειμένω προθεσμία και ότι, αντιθέτως προς όσα προβλέπει ο κανονισμός 1303/2013, στο πλαίσιο του κανονισμού 1083/2006 δεν λαμβάνεται υπόψη ως προς το ζήτημα αυτό η συνέχιση των συζητήσεων των μερών μετά την ακρόαση.
- 117 Σε μία Ένωση δικαίου, εναπόκειται στα θεσμικά της όργανα να μεριμνούν για την τήρηση τέτοιου γενικού κανόνα και, εφόσον είναι αναγκαίο, να συνάγουν ακόμη και αυτεπαγγέλτως κάθε συνέπεια σε περίπτωση παραβάσεώς του. Πράγματι, προσκρούει στις αρχές της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου η άποψη ότι προθεσμία που προβλέπει κανονισμός της Ένωσης για την έκδοση βλαπτικής πράξεως είναι απλώς ενδεικτική και ότι η μη τήρησή της από το εκδόν την πράξη όργανο δεν θίγει τη νομιμότητά της.
- 118 Υπό τις συνθήκες αυτές δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, επειδή στηρίχθηκε στην πάγια συναφή νομολογία του Δικαστηρίου για να ακυρώσει την επίδικη απόφαση λόγω παραβάσεως ουσιώδους τύπου, και, ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 119 Δεδομένου ότι απορρίφθηκαν όλοι οι λόγοι αναιρέσεως που προέβαλε η Επιτροπή, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

VI – Επί των δικαστικών εξόδων

- 120 Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων.
- 121 Το άρθρο 138 του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, ορίζει, στην παράγραφο 1, ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 122 Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του Βασιλείου της Ισπανίας.
- 123 Το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, που έχει εφαρμογή στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, προβλέπει ότι τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.
- 124 Κατά συνέπεια, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**
- 2) Καταδικάζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.**
- 3) Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρει τα δικαστικά του έξοδα.**

(υπογραφές)

